

SPIS TREŚCI

Do Czytelnika.....:	9
Wprowadzenie.....	11
Rozdział 1	
Starożytność.....	25
1.1. Starożytny Bliski Wschód.....	25
1.1.1. Monarchia despotyczna.....	26
1.1.2. Imperium.....	30
1.1.3. Teokracja żydowska.....	31
1.2. Starożytna Grecja.....	33
1.2.1. <i>Polis</i> jako horyzont greckiej myśli ustrojowej i społecznej.....	34
1.2.2. Sparta.....	38
1.2.3. Demokracja ateńska.....	39
1.2.4. Platon: „dobrze urządzona <i>polis</i> ” filozofów.....	43
1.2.5. Arystoteles: <i>zoon politikon</i> i ustrój złotego środka.....	47
1.3. Epoka hellenistyczna.....	53
1.3.1. Od <i>polis</i> do imperium.....	53
1.3.2. Szkoły hellenistyczne.....	55
1.3.3. Ustrojowa i społeczna myśl Rzymu.....	58
Rozdział 2	
Od niewidzialnej wspólnoty do <i>dominium mundi</i>.....	65
2.1. Wczesne chrześcijaństwo.....	65
2.1.1. Stosunek do państwa i władzy: obojętny szacunek.....	66
2.1.2. Wizja społeczeństwa: solidaryzm, kosmopolityzm, organicyzm.....	68
2.1.3. Etycyzacja chrześcijaństwa i cesaropapizm.....	69
2.1.4. Augustyn z Hippony: <i>civitas Del</i> i <i>civitas terrena</i>	72
2.2. Wiek średni.....	76
2.2.1. <i>Regnum, sacerdotium</i> i walka o <i>dominium mundi</i>	77
2.2.2. Średniowieczny organicyzm.....	83
Rozdział 3	
Przesilenie nowożytne.....	86
3.1. Schyłek średniowiecza.....	87
3.1.1. Przemiany gospodarcze i społeczne.....	87
3.1.2. Rozwój władzy publicznej.....	88

3.1.3. Odkrycie Arystotelesa	89
3.1.4. Św. Tomasz z Akwinu: arystotelizm „ochrzczony”	91
3.1.5. Marsyliusz z Padwy: arystotelizm zlaicyzowany i suwerenność ludu.....	94
3.2. Renesans.....	97
3.2.1. Rys historyczny	97
3.2.2. Machiavelli: realizm polityczny.....	100
3.2.3. Bodin: suwerenność władzy państwowej	104
3.2.4. Renesansowa utopia	107
3.2.5. Wpływ reformacji.....	110
3.2.6. Ustrojowa specyfika Rzeczypospolitej	113
 Rozdział 4	
Wiek XVII: Ideowe podstawy nowożytności	119
4.1. Od monarchii stanowej do monarchii absolutnej (i nie tylko).....	119
4.1.1. Francja	126
4.1.2. Brandenburgia i Prusy	129
4.1.3. Zjednoczone Prowincje Niderlandów	130
4.1.4. Rewolucje angielskie.....	131
4.2. W stronę świeckiej teorii politycznej.....	135
4.2.1. Mechanicyzm	135
4.2.2. Kontraktualizm	137
4.2.3. Grocjusz i racjonalistyczna szkoła praw natury	139
4.3. Doktrynalne oblicza absolutyzmu	142
4.3.1. „Boskie uprawnienie królów”	142
4.3.2. Thomas Hobbes i jego <i>Lewiatan</i>	143
4.3.3. Baruch Spinoza: absolutyzm społeczeństwa.....	147
4.4. John Locke: zapowiedź liberalizmu.....	149
 Rozdział 5	
Wiek światła.....	152
5.1. Charakterystyka epoki.....	152
5.1.1. Absolutyzm i liberalizm: wspólne problemy, odmienne rozwiązania.....	154
5.2. Doktryna „absolutyzmu oświeconego” i państwo „policyjne”	157
5.2.1. Prusy	162
5.2.2. Austria.....	164
5.2.3. Rosja	166
5.3. Między starym i nowym	168
5.3.1. Fizjokratyzm	169
5.3.2. Karol Monteskiusz	170
5.4. Liberalizm.....	173
5.4.1. Adam Smith i oświecenie szkockie	174
5.4.2. Wilhelm von Humboldt: perfekcjonizm <i>contra</i> paternalizm.....	176
5.4.3. „Ojcowie założyciele” Stanów Zjednoczonych Ameryki.....	178
5.5. Buntownicy	181
5.5.1. Jean-Jacques Rousseau	182
5.5.2. Utopiści i wczesny „komunizm”	186
5.5.3. Wielka Rewolucja Francuska	190

Rozdział 6

Wiek historii.....	199
6.1. Europa w wieku XIX - przemiany polityczne, społeczne i ideowe.....	199
6.1.1. Zmiany na mapie politycznej	199
6.1.2. Punkty sporne XIX-wiecznej teorii państwa i społeczeństwa	203
6.2. Ideolodzy czy naukowcy: meandry „światopoglądu naukowego”	207
6.2.1. Hegel i historycyzm	211
6.2.2. Auguste Comte i pozytywizm	213
6.2.3. Darwinizm społeczny	216
6.2.4. Rasizm i antysemityzm	218
6.3. Główne nurty myśli politycznej w XIX w.....	220
6.3.1. Liberalizm - jednostka w masie społeczeństwa.....	221
6.3.2. Konserwatyzm - społeczeństwo, wspólnota, naród	233
6.3.3. Socjalizm - społeczeństwo bez państwa	243
6.3.4. Anarchizm - jednostka i społeczeństwo przeciw państwu.....	254
6.3.5. „Aggiornamento” Leona XIII - państwo dla społeczeństwa, społeczeństwo dla jednostki	257

Rozdział 7

Dwudziestolecie międzywojenne	261
7.1. Myśl ekonomiczna w czasach „wielkiego kryzysu”	262
7.1.1. Keynesizm	263
7.1.2. „New Deal” F.D. Roosevelta	265
7.2. Między demokracją, autorytaryzmem i totalitaryzmem.....	266
7.2.1. Elityzm.....	269
7.2.2. „Decyzjonizm” Carla Schmitta.....	272
7.2.3. Faszyzm i narodowy socjalizm.....	274
7.2.4. Komunizm radziecki.....	279

Rozdział 8

Główne nurty powojennej myśli ustrojowej i społecznej	283
8.1. Liberalizm	285
8.1.1. Liberalizm współczesny.....	286
8.1.2. Ordoliberalizm.....	288
8.1.3. Libertarianizm	289
8.1.4. Komunitaryzm	292
8.2. Konserwatyzm	292
8.2.1. Nowa Prawica	295
8.3. Socjalizm i socjaldemokracja	296
8.3.1. Socjaldemokracja.....	297
8.3.2. Neomarksizm.....	300